

II KONGRES NAUKI POLSKIEJ - 1975

Dr inż. WICIAW GRABSKI

DZIAŁALNOŚĆ SPOŁECZNA STOWARZYSZEŃ NAUKOWO-TECHNICZNYCH  
NOT w zakresie rozwoju nauki polskiej.

Oddziaływanie organizacji społecznych na rozwój przemysłu gospodarki, oświaty i nauki oraz na rozwój ogólnego poziomu technicznego życia narodu danego kraju od dawna posiada na całym świecie / w różnych krajach / istotnie ważne znaczenie i rolę.

W obecnych warunkach gospodarczych krajów socjalistycznych oddziaływanie organizacji społecznych i społeczno politycznych przybrało szczególnie doniosłe a nawet decydujące znaczenie.

Dawcom nawet w świecie kapitalistycznym można również stwierdzić powolny i stale umiastający wpływ organizacji społecznych na rozwój gospodarczy krajów.

W niniejszym referacie chciałobyśmy omówić znaczenie i rolę działalności społecznej przedewszystkiem Stowarzyszeń Nauk no-Teknicznych i Komitetów NOT a oddziaływających na rozwój nauki polskiej, a w szczególności znaczenie i rolę społecznej kontroli i inicjatyw tych stowarzyszeń w dziedzinie postępu technicznego, podnoszenia kultury technicznej oraz poziomu technicznego i naukowego gospodarki, przemysłu i oświaty a także inicjatyw w dziedzinie prac rozwojowych i badawczych.

Działalność jednostek organizacyjnych NOT w zakresie społecznego oddziaływania pojętego jak wyżej polega na inicjowa-

niu i organizowaniu różnorodnych imprez o charakterze gospodarczym i przemysłowym lub o charakterze naukowym i badawczym.

Imprezy inicjowane & organizowane przez społeczność jednostek organizacyjnych NOrTu o charakterze gospodarczym i przemysłowym oraz naukowo-badawczym w których dominuje czynnik metrologii i automatycznej kontroli przebiegu procesów produkcyjnych stanowią tematykę działalności Polskiego Komitetu Pomiarów i Autematyki NOrTu przedowszyscykin.

Imprezy o charakterze przemysłowym i gospodarczym są to wystawy, polony, reklamy, konkursy na najlepszą konstrukcję lub technologię przyrządów pomiarowych, kongresy, sympozja, seminaria, kursy, konferencje/kursy-konferencje/, narady przemysłowe i gospodarcze itp.

Analogiczny wydział i szereg posiadają również imprezy o charakterze naukowym i badawczym.

Celem tych imprez jest programowanie i przekazywanie oraz gromadzenie informacji naukowo-technicznej, gospodarczej i przemysłowej obejmującej najnowsze osiągnięcia techniczne i naukowe na świecie.

Informacje naukowo-techniczne dotyczące dziedziny metrologii i automatyzacji pomiarów są podstawą eksperymentu naukowego.

W zakresie informacji naukowo-technicznej jako środka oddziaływania, organizacji społecznych NOrTu na środowisku w gospodarce lub w przemyśle służą:

1. sprawozdania z Kongresów, Konferencji, Sympozjów, Seminariów, Kursy-konferencji itp w kraju i zagranicą;

2. Wystawy, prospekty, reklamy;
3. publikacje najbardziej atrakcyjnych i najnowszych osiągnięć technicznych i naukowych na świecie;
4. konkursy.

Technika przekazywania materiałów informacyjnych należy od celu informacji, t.j. od składu analitycznym lub listy adresatów odbierających daną informację.

Przybiera ona stopniowo coraz bardziej nowoczesną formę organizacyjną i posługuje się nowoczesnymi środkami techniki indykacji/płaskiej i przestrzennej/ oraz systemotechniki.

Niektóre nowe techniki indykacji jako projekcja przestrzenna, sześciana projekcja i inne, dla celów informacji naukowo-technicznej nie są u nas jeszcze dostatecznie opracowane aczkolwiek wprowadzenie ich do praktyki prawdopodobnie, w niektórych przypadkach, będzie możliwe już w niedalekiej przyszłości.

Informacja naukowo-techniczna jako środek oddziaływania społecznej instytucji społecznej na środowisko ludzkie w gospodarce, przemyśle i oświacie jest o tyle cenną i ciekawą o ile dostarcza ona wiadomości nowe, nie publikowane ani w literaturze książkowej ani w czasopiśmie naukowych lub naukowo-technicznych natomiast są one zawężone i stanowią adaptację merytoryczną i dydaktyczną oryginalnych prac przedstawianych na Kongresach, Sympozjach i Konferencjach Krajowych i zagranicznych oraz Seminariach /Krajowych/, przedstawiających prace oryginalne /polskie/ lub poświęcone adaptacji merytorycznej lub dydaktycznej oryginalnych prac przedstawianych na Kongresach, Sympozjach, Konferencjach Krajowych i zagranicznych.

Informacje powyższe powinny być dostarczane do odbiorców w stosunkowo krótkim czasie, aby nie były one opóźnione, lecz wyprzedzały ewentualne publikacje książkowe lub czasopiśmienne.

Do prac stowarzyszeń Naukowo-Technicznych i Komitetów NOTu o charakterze twórczym i rozwojowym można zaliczyć, ponadto klasyfikację wynalazków i uchwał Kongresów Techniki Polskiej z punktu widzenia ich znaczenia i współdziałania z rozwojem dziedzin techniki interesujących dane Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne. Do prac tych można zaliczyć także organizację społeczną prac naukowych i naukowo-technicznych w aspekcie współpracy z przemysłem i gospodarką, mających na celu uczestniczenie w rozwiązywaniu dotychczas nie rozwiązywanych problemów np. uruchomienie niezbędnych powtarzalnych procesów w celu usprawnienia lub uruchomienia nowoczesnych lub nowych procesów w przemyśle lub gospodarce.

Organizowane w aspekcie działalności społecznej Kongresy, Sympozja, sesje, kursokonferencje przyczyniają się do ułatwienia adaptacji zgłoszonych prac oraz pobudzają wykonywanie dalszych prac badawczych i rozwojowych w zakresie zagadnień interesujących dane Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne.

Prace omawiane na Seminarjach pokongresowych na skutek wielokrotnego ich opracowania adaptacyjnego otrzymują znacznie lepszą formę dydaktyczną jak również wygłaszane referaty na Seminarjach wprowadzają niejednokrotnie bardzo ciekawe nowe okładniki twórcze w istotny sposób sugerujący postęp i rozwój w przemyśle i gospodarce polskiej.

Prace omawiane na Seminarjach IIRKO i IPAC dotyczyły  
przykładowo: podzespoły metrologii, metrologii mechanicznej pro-  
cecyjnej, maszyn, optycznej, fizykochemicznej itp.

W szczególności powinny one przeznaczyć się przede wszystkim  
do postępu między innymi w zakresie:

1. weryfikacji odważników
2. badania prostoliniowości i płaskości powierzchni ciał  
ciężkich maszynowych
3. korekty aberracji chromatycznej układów optycznych
4. pomiarów wilgotności materiałów sypkich
5. badania dokładności podziałów łutowych,
6. fikacji poziomu cieczy w naczyniach połączonych
7. konstrukcji oszczędnych wielodźwigniowych do automatyzacji kontroli czynnej wymiarów
8. zdalnych pomiarów gabarytów urządzeń technicznych
9. organizacji pracy linii potokowych produkcyjnych i montażu mechanizmów precyzyjnych i b. wiele innych.

Jednak najocześniejszym efektem społecznej adaptacji  
prac przedstawionych na Kongresach, Sympozjach itp.  
jest popularyzacja nowoczesnej wiedzy w szerokiej grupie  
techników i inżynierów zatrudnionych w gospodarstwie i przemyśle  
posiadających szerokie pole do działania w zakresie  
wykorzystania osiągnięć nauki w przemyśle i gospodarce  
rolniczej.

Jednak prace techniczne i przykłady naukowe powstałe w  
drodze społecznego oddziaływania na ośrodki naukowo-pro-  
jektowe i naukowo-badawcze będą mogły być wykorzystane  
pełnym i racjonalnie dla rozwoju przemysłu i gospo-

darki o ile wszystkie materiały informacji naukowo-technicznej pochodzące z tych ośrodków będą miały formę dydaktyczną i treść odpowiednią i będą dostarczone bezpośrednio do pracowników bezpośrednio zainteresowanych zawodowo rozwojem produkcji i usług w tym zakresie /przez siebie wykonywanych robót/ w tym samym lub innym ośrodku rozwojowym lub produkcyjnym.

Krytyczna, obiektywna, niewymuszona i bez tendencyjna kontrola społeczna realizacji tych prac przez społecznych doradców specjalistów aktywnie uczestniczących w pracach organizacyjno-naukowych danego Stowarzyszenia Naukowo-Technicznego NOiU i znających treść informacji i całego materiału adaptowanej pracy naukowo-technicznej może przyczynić się i ukatwić wprowadzenie do produkcji nowoczesnych poszukiwawczych wyrobów i usług.

Społecznie stymulowane podjęcie i wykonanie pracy naukowo-badawczej lub projektowo-rozwojowej wymaga oddziaływania na poszczególne etapy jej przebiegu, a mianowicie:

- 1/ przygotowanie eksperymentu
- 2/ instrumentacja eksperymentu
- i 3/ analiza wyników eksperymentu

Oddziaływanie to wskazuje społeczną potrzebę wykonania eksperymentu naukowo-badawczego oraz podaje ocenę społeczną wyników wykonanego eksperymentu lub wykonanej pracy naukowo-badawczej.

Podobne oddziaływanie społeczne jest pożądane w zakresie prac projektowo-rozwojowych i w produkcji doświadczalnej.

Twórcza adaptacyjna i pobudzająca praca społeczna Instytucji społecznych jest b. cenna i może spowodować poważne

efekty gospodarsze o ile jest prowadzona w sposób zorganizowany polegający na działającej koordynacji oddziaływań w poszczególnych etapach procesu gospodarczego. Przewidywać jako pierwszy etap tego oddziaływania powinno być szkolenie pracowników projektowych, produkcyjnych i organizacyjno-technicznych w odpowiednich zakresach wiedzy, obejmujących w sposób wszechstronny całokształt nowego zagadnienia produkcyjnego lub usługowego wraz z jego podstawami naukowymi.

Można by myśleć o szkoleniu specjalistów społecznych doradców, co jest zagadnieniem nowym i chyba trudnym do rozwiązania.

Chociaż z pewnością najtrudniejszym do rozwiązania problemem jest problem doboru i przygotowania wykładowców oraz prowadzenie pomocy naukowych i organizacji laboratoriów szkoleniowych do celów tak uregulowanego i wszechstronnego szkolenia i to w zakresie nowej wiedzy.

Trzeba by pomyśleć również o stworzeniu społecznych kolektywów i zespołów wykładowców i personelu dydaktycznego powołanych do przygotowywania materiałów dydaktycznych i organizowania zajęć praktycznych laboratoryjnych w środowiskach naukowo rozwojowych i produkcyjnych.

Powyżej przedstawiony i omówiony schemat społecznych oddziaływań jednostek organizacyjnych, NORTu na rozwój nauki polskiej będącej podstawą odrębnego rozwoju cywilizacyjnego kraju należałoby uściślić i uziarnić zgodnie

ze schematem technicznego obrad Kongresu Techniki Polskiej jako imprezy społecznej, nadającej pracom NORTu w zakresie

oddziaływania , w przyszłości na rozwój nauki ,bardziej ukierunkowany i planowy charakter.

Możnaby sobie życzyć dalszego wzajemnego rozwoju prac społecznych , które by w sposób ukierunkowany głęboko przemyślane, całkowicie obiektywne i swobodny wytyaczały społecznie najbardziej prawidłowe i celowe kierunki dalszego rozwoju nauki, techniki, oświaty, przemysłu i gospodarki naszego kraju.

*n. G...*